Talim Noktası.

7. Sınıf

Sosyal Bilgiler

Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolü

2. Öğrenme Alanı: Evimiz Dünya · Konu 01 · Konu Anlatımı

2. ÖĞRENME ALANI

Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin

Bu temada neler var?

1 Bölgesel ve Küresel Sorunlar 4
2 Sorunların Çözümünde Ülkemizin Rolü 7
3 Ülkemizin Rolünü Yorumlayalım 12
★ Konu Testi 16
★ Cevap Anahtarı 18

Bir ülkede başlayan savaş, binlerce kilometre uzaktaki bir ailenin ekmeğini pahalılaştırabilir. Bir kıtadaki kuraklık başka bir kıtada göçe yol açabilir. Küreselleşen dünyada sorunlar sınır tanımıyor; bu yüzden çözümler de ortak olmak zorunda. Bu konuda bölgesel ve küresel sorunları tanıyacak, ülkemizin bu sorunların çözümündeki rolünü çözümleyecek, sınıflandıracak ve yorumlayacaksınız.

Bu konuda

- Bölgesel ve küresel sorunları ve bu sorunların insanlara etkisini inceleyeceksiniz.
- Ülkemizin arabuluculuk, insani yardım, göç ve iklim alanlarındaki çalışmalarını çözümleyecek ve sınıflandıracaksınız.
- Ülkemizin rolünü kendi cümlelerinizle yorumlayacaksınız.

Anahtar kavramlar

küreselleşme · küresel sorunlar · dış politika · girişimcilik · arabuluculuk · insani yardım · göç · mülteci · iklim krizi

Etkinlik 1

Ön değerlendirme: Ne biliyorsunuz?

Doğru ifadelerin yanına **D**, yanlış ifadelerin yanına **Y** yazınız. Yanlış bulduğunuz ifadeyi düzelterek yeniden yazınız.

1. Küresel sorunlar yalnızca ortaya çıktıkları ülkeyi etkiler.
2. İklim değişikliği bütün dünyayı ilgilendiren bir sorundur.
3. Can güvenliği tehlikeye girdiği için yurdundan ayrılıp başka bir ülkeye sığınan kişiye mülteci denir.
4. Bir ülke, kendisiyle doğrudan ilgisi olmayan bir sorunda arabuluculuk yapamaz.
5. İnsani yardım yalnızca devletlerin yapabileceği bir iştir.

Zorlandıysanız: Son bir yılda haberlerde dünyanın farklı yerlerinden duyduğunuz sorunları düşününüz. Hangileri birden çok ülkeyi etkiledi?

Notlarım

1 Bölgesel ve Küresel Sorunlar

Barış için ortak akıl

Atalarımız uzlaşmanın ve dayanışmanın değerini atasözleriyle anlatmıştır: “Birlikten kuvvet doğar.” “Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.” “Komşu komşunun külüne muhtaçtır.” Bu sözler, sorunların kavgayla değil iş birliği ve konuşarak çözüleceğini anlatır.

“Yurtta sulh, cihanda sulh.”

Mustafa Kemal Atatürk’ün bu sözü “Yurtta barış, dünyada barış.” anlamına gelir. Bir ülkenin huzuru dünyanın huzurundan ayrı düşünülemez. Bu söz, ülkemizin dış politikasının temel ilkelerinden biri olarak bugün de geçerliliğini korur.

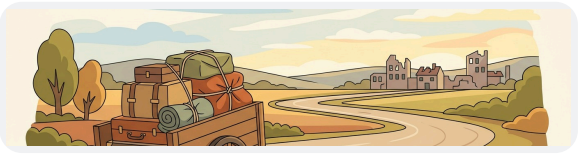

Tanım Küresel sorun

Tek bir ülkenin sınırları içinde kalmayan, birçok ülkeyi ve insanlığı birlikte etkileyen sorunlara küresel sorun denir. Yalnızca belirli bir bölgedeki ülkeleri etkileyen sorunlara ise bölgesel sorun denir.

Küresel sorunları tek bir ülkenin çözmesi mümkün değildir. Ülkelerin birlikte hareket etmesi gerekir. Bu konuda inceleyeceğimiz küresel sorunlar şunlardır:

SAVAŞ VE ÇATIŞMALAR

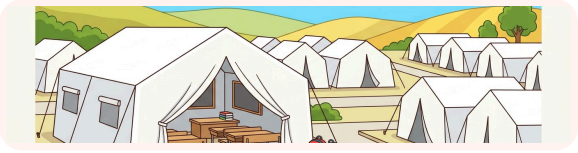
Can kayıplarına, yıkıma ve açlığa yol açar. Ticaret yollarını kapatarak uzak ülkeleri de etkiler.

GÖÇ

Savaş, yoksulluk, kuraklık ya da daha iyi yaşam arayışı nedeniyle insanlar yaşadıkları yeri değiştirir.

MÜLTECİLER

Can güvenliği tehlikeye girdiği için yurdundan ayrılıp başka bir ülkeye sığınan insanlardır. Savaş ve çatışmalar bunun en sık nedenidir.

KÜRESEL İKLİM KRİZİ

Sıcaklık artışı kuraklığa, orman yangınlarına, sellere ve buzulların erimesine yol açar. Bütün dünyayı etkiler.

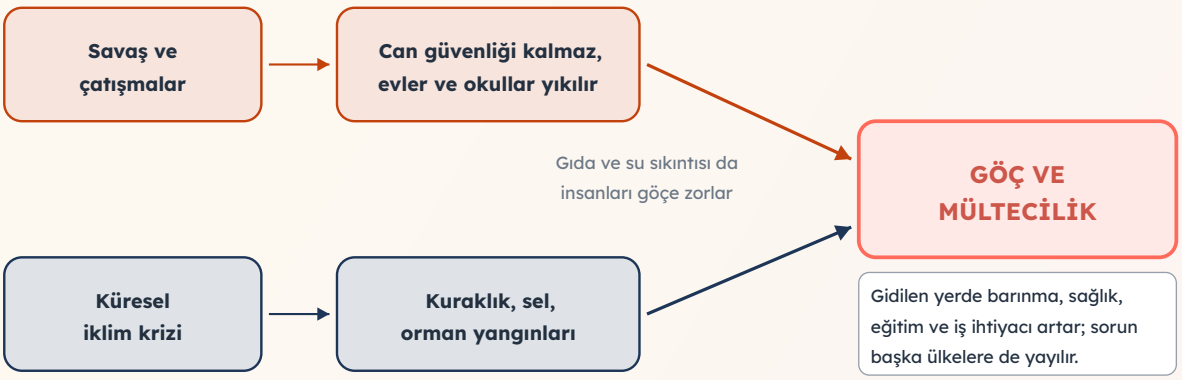
Tuzağa düşme!

Sorunlar birbirine bağlıdır

Küresel sorunlar çoğu zaman birbirini doğurur. Bir bölgede savaş çıkınca insanlar göç etmek zorunda kalır ve mülteci olur. İklim krizi kuraklığa yol açar; kuraklık da yiyecek ve su sıkıntısına, ardından göçe neden olabilir.

Küresel sorunlar zinciri

Bir sorun başka sorunları tetikleyebilir

Örnek 1: Atasözünden günümüze

Soru: "Birlikten kuvvet doğar." atasözü ile ülkemizin küresel sorunlara yaklaşımı arasında nasıl bir bağ kurulabilir?

Çözüm: Atasözü, insanlar güçlerini birleştirdiğinde tek başına başaramayacakları işlerin üstesinden gelebileceklerini anlatır. Küresel sorunlar da bir ülkenin tek başına çözemeyeceği kadar büyüktür. Ülkemiz bu yüzden sorunların çözümü için diğer ülkelerle ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapar, taraflar arasında arabuluculuk yapar, yardım kampanyalarına katılır. Yani atasözündeki "birlik", günümüzde ülkelerin ortak çabasıdır.

Ne öğrendik?

1. Bölgesel sorun ile küresel sorun arasındaki farkı bir örnekle açıklayınız.

2. Savaş ile göç arasındaki ilişkiyi bir cümleyle yazınız.

3. Aşağıdakilerden hangisi küresel bir sorundur?
   A) Bir mahallede park alanının az olması
   B) Bir okulun kantininde fiyatların artması
   C) Dünya genelinde sıcaklıkların yükselmesi
   D) Bir ilçede yolların bozuk olması

Notlarım

2 Sorunların Çözümünde Ülkemizin Rolü

Ülkemizin dış politikası **girişimci ve insani** bir anlayışa dayanır.

Tanım Girişimci ve insani dış politika

Sorunlar büyümeden harekete geçen, çözüm için ilk adımı atan ve kararlarında insanı merkeze alan dış politika anlayışıdır. Bu anlayışla ülkemiz barışı korumak, ihtiyaç sahiplerine yardım etmek ve ortak sorunlarda iş birliği yapmak için çalışır.

Ülkemizin rolünü dört başlıkta inceleyebiliriz:

Ülkemizin bölgesel ve küresel sorunlardaki rolü

Ülkemizin rolü

- **Arabuluculuk ve diplomasi**: Tarafları konuşturur, barış görüşmelerine ev sahipliği yapar.
- **İnsani yardım**: Afet ve savaş bölgelerine arama kurtarma, gıda, sağlık yardımı ulaştırır.
- **Göç ve mülteciler**: Sığınmacılara barınma, sağlık ve eğitim hizmeti sunar.
- **Küresel iklim krizi**: Sera gazını azaltma, sıfır atık ve ağaçlandırma çalışmaları yürütür.

Arabuluculuk ve diplomasi

Tanım Arabuluculuk

Anlaşmazlık içindeki tarafları bir araya getirip konuşturarak barışçıl bir çözüm bulmalarına yardım etmeye arabuluculuk denir.

Ülkemiz farklı bölgelerdeki anlaşmazlıklarda taraflar arasında arabuluculuk yapar. Ayrıca 2010 yılında Finlandiya ile birlikte Birleşmiş Milletlerde **Arabuluculuk Dostları Grubu**nun kurulmasına öncülük etmiştir. Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşın sürdüğü 2022 yılında ise ülkemizin arabuluculuğu ve Birleşmiş Milletlerin katılımıyla Karadeniz'deki tahıl taşımacılığını düzenleyen anlaşma İstanbul'da imzalanmıştır. Bu anlaşma sayesinde gemiler yeniden yola çıkmış, milyonlarca ton tahıl dünya pazarlarına ulaşmıştır. Böylece birçok ülkede gıda sıkıntısının büyümesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

TAHIL KORİDORU

Savaş döneminde tahıl gemilerinin güvenle geçebilmesi için ülkemizin arabuluculuğuyla İstanbul'da anlaşma imzalandı.

BARIŞ GÖRÜŞMELERİ

Ülkemiz anlaşmazlık içindeki tarafları kendi topraklarında bir araya getirerek görüşmelere ev sahipliği yapar.

İnsani yardım

Ülkemiz deprem, sel, kuraklık ve savaş gibi zor durumlarda dünyanın dört bir yanındaki insanlara yardım eli uzatır. Bu çalışmaları devlet kurumları, yardım kuruluşları ve gönüllüler birlikte yürütür.

AFAD

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, yurt içinde ve başka ülkelerdeki afetlerde arama kurtarma ve yardım çalışmaları yürütür.

TÜRK KIZILAY

Yurt içinde kan bağışı hizmetini yürüten; afet ve savaş bölgelerine gıda, barınma ve sağlık yardımı ulaştıran köklü bir yardım kuruluşudur.

TİKA

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, birçok ülkede okul, hastane ve su kuyusu gibi kalkınma projeleri yapar.

Örneğin 2011 yılında Doğu Afrika'da yaşanan büyük kuraklık ve kıtlık sırasında ülkemiz Somali'ye gıda, su ve sağlık yardımı ulaştırmış; ardından orada okul ve hastane çalışmaları yürütmüştür.

Göç ve mülteciler

Ülkemiz tarih boyunca zor durumdaki insanlara kapılarını açmıştır. Komşu ülkelerdeki savaşlar nedeniyle son yıllarda milyonlarca insan ülkemize sığınmıştır. Ülkemiz bu dönemde dünyada en fazla sığınmacıya ev sahipliği yapan ülkeler arasında yer almıştır. Sığınmacılara barınma, sağlık ve eğitim hizmetleri sunulmuş, çocukların okula gitmesi sağlanmıştır.

Küresel iklim krizi

İklim krizi bütün dünyanın ortak sorunudur ve ülkemiz bu konuda hem kendi içinde hem uluslararası alanda çalışmalar yürütür:

- Ülkemiz 2021 yılında **Paris İklim Anlaşması**'nı onaylamış ve **2053 net sıfır emisyon** hedefini açıklamıştır. Bu hedef, 2053 yılına kadar havaya salınan sera gazı miktarı ile doğanın ve teknolojinin tutabildiği miktarı eşitlemek demektir.
- 2017'de başlayan **Sıfır Atık** çalışmaları, ülkemizin önerisiyle uluslararası alana taşınmıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 2022'de aldığı kararla her yıl **30 Mart**'ın Uluslararası Sıfır Atık Günü olarak kutlanmasını kabul etmiştir.
- Her yıl **11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü**'nde ülke genelinde milyonlarca fidan toprakla buluşur.
- Ülkemiz, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'nın 2026 yılındaki toplantısına (**COP31**) Antalya'da ev sahipliği yapmayı üstlenmiştir.

SIFIR ATIK

Atığı kaynağında ayırmak, israfı önlemek ve geri dönüşümü artırmak için yürütülen çalışmadır.

AĞAÇLANDIRMA

Ağaçlar havadaki karbondioksiti tutar, toprağı korur ve iklim krizinin etkilerini azaltır.

YENİLENEBİLİR ENERJİ

Güneş ve rüzgâr gibi kaynaklardan elektrik üretmek sera gazı salınımını azaltır.

Notlarım

Ülkemizin girişimlerinden seçmeler

Aralıklar ölçekli değildir

2010 — BM'de Arabuluculuk Dostları Grubu'nun kurulmasına öncülük

2011 — Somali'ye kıtlıkta gıda, su ve sağlık yardımı

2017 — Sıfır Atık çalışmalarının başlaması

2021 — Paris Anlaşması'nın onayı, 2053 net sıfır emisyon hedefi

2022 — Tahıl koridoru anlaşması İstanbul'da imzalandı; BM 30 Mart'ı Sıfır Atık Günü ilan etti

2026 — COP31 ev sahipliği

Sınıflandıralım

Ülkemizin çalışmalarını sorun türlerine göre bir sınıflama tablosunda toplayabiliriz:

Sorun	Ülkemizin uygulamaları
Savaş ve çatışmalar	Arabuluculuk, barış görüşmelerine ev sahipliği, tahıl koridoru anlaşması
Göç ve mülteciler	Sığınmacılara barınma, sağlık ve eğitim hizmeti; savaş bölgelerine insani yardım
Küresel iklim krizi	Paris Anlaşması'nı onaylama, 2053 net sıfır emisyon hedefi, Sıfır Atık, ağaçlandırma
Afetler ve kıtlık	Arama kurtarma ekipleri, gıda ve sağlık yardımı, kalkınma projeleri

Örnek 2: Haberi sınıflandıralım

Soru: Aşağıdaki haber başlıklarını tablodaki sorun türleriyle eşleştiriniz. a) "Arama kurtarma ekiplerimiz depremin vurduğu ülkeye ulaştı." b) "Anlaşmazlık içindeki iki ülkenin heyetleri barış görüşmesi için İstanbul'da bir araya geldi." c) "Okulumuz sıfır atık belgesi aldı." ç) "Sığınmacı çocuklar için yeni sınıflar açıldı."

Çözüm: a) Afetler: insani yardım ve arama kurtarma. b) Savaş ve çatışmalar: arabuluculuk ve diplomasi. c) Küresel iklim krizi: Sıfır Atık. ç) Göç ve mülteciler: eğitim hizmeti. Bir haberi sınıflandırırken önce "Hangi sorun?" sonra "Ülkemiz ne yaptı?" diye sorunuz.

Ne öğrendik?

1. Girişimci ve insani dış politika anlayışını kendi cümlelerinizle açıklayınız.

2 İstanbul'da imzalanan tahıl koridoru anlaşmasının dünyaya etkisini yazınız.

3 Ülkemizin iklim krizine yönelik iki uygulamasını yazınız.

Notlarım

3 Ülkemizin Rolünü Yorumlayalım

Empati: Yardıma ihtiyacı olanların yerine kendimizi koyalım

Tanım Empati

Başkasının duygularını ve ihtiyaçlarını anlamaya çalışarak kendimizi onun yerine koymaya empati denir. İnsani yardımda empati; dayanışma, fedakârlık ve ihtiyaç sahibine öncelik verme gibi davranışlara yol açar.

Evini bir gecede bırakmak zorunda kalan bir çocuğu düşününüz. Oyuncakları, okulu, arkadaşları geride kalmıştır. Yeni bir ülkede dilini bilmediği bir sınıfa girer. O çocuğun ilk gününde en çok neye ihtiyaç duyacağını düşünmek **empati** kurmaktır. İnsani yardımın temelinde de bu duygu vardır.

Rolü yorumlama zinciri: sorundan yoruma

Her satır bir sorunu, ülkemizin uygulamasını, etkisini ve yorumu birlikte gösterir

Sorun	Uygulama	Etkisi	Yorum
Savaş yüzünden tahıl gemileri duruyor	İstanbul'da tahıl anlaşması imzalanıyor	Gemiler yola çıkıyor, tahıl pazarlara ulaşıyor	Arabuluculuk gıda sıkıntısını azaltır
Savaştan kaçan insanlar ülkemize sığınıyor	Barınma, sağlık ve eğitim hizmeti sunuluyor	Çocuklar okula devam edebiliyor	İnsani sorumluluk ve dayanışma örneğidir

Örnek 3: Rolü yorumlamak

Soru: Bir öğrenci “Ülkemizin başka ülkelerin sorunlarıyla ilgilenmesine gerek yok.” diyor. Bu görüşü konudaki bilgilerden yararlanarak değerlendiriniz.

Çözüm: Küresel sorunlar sınır tanımaz. Komşu bir ülkedeki savaş ülkemize göç olarak yansır; dünyadaki iklim krizi bizim ormanlarımızı ve su kaynaklarımızı da etkiler; tahıl gemileri durunca ekmeğin fiyatı her yerde artar. Bu yüzden ülkemizin barışa, insani yardıma ve iklim çalışmalarına katkı vermesi hem insani bir sorumluluk hem de kendi halkının huzuru için gereklidir. “Yurtta sulh, cihanda sulh.” ilkesi de bu bağı anlatır.

Sizin rolünüz ne olabilir?

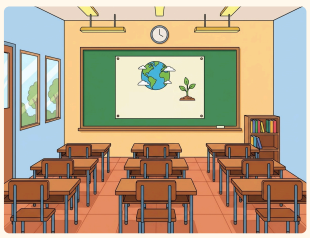
Küresel sorunların çözümüne siz de katkı verebilirsiniz: Okulunuzdaki yardım kampanyalarına katılabilir, sıfır atık kurallarına uyabilir, suyu ve enerjiyi tasarruflu kullanabilir, sınıfınıza yeni gelen bir arkadaşınızın uyum sağlamasına yardım edebilirsiniz. Küçük adımlar bir araya geldiğinde büyük bir fark yaratır.

Etkinlik 2

Görev kartı: Ülkemizin rolü kısa sunumu

Ürün: 3 dakikalık sunum ve bir afiş. **Süre:** 1 hafta. **Çalışma:** 4 kişilik grup, **ayrılıp birleşme** tekniğiyle.

1. Grubunuzdaki her öğrenci bir başlık seçsin: arabuluculuk, insani yardım, göç ve mülteciler, iklim krizi.
2. Aynı başlığı seçen öğrenciler “uzman grubu” olarak bir araya gelsin ve güvenilir kaynaklardan bilgi toplasın.
3. Herkes kendi grubuna dönüp öğrendiklerini anlatsın.
4. Grup olarak ülkemizin uygulamalarını gösteren bir sınıflama tablosu hazırlayınız.
5. Ülkemizin rolüne ilişkin yorumunuzu içeren bir afiş tasarlayıp 3 dakikalık bir sunum yapınız.

Notlarım

★ PUANLAMA ANAHTARI

Ölçüt	Tam (3)	Kısmen (2)	Henüz değil (1)
Bilgi doğruluğu	Bilgiler güvenilir kaynaktan, doğru ve güncel.	Bir-iki bilgi eksik ya da kaynaksız.	Bilgiler çoğunlukla yanlış.
Sınıflama	Uygulamalar doğru sorun türüne yerleştirilmiş.	Bir-iki uygulama yanlış yerde.	Tablo eksik.
Yorum	Ülkemizin rolü gerekçeli ve kendi cümleleriyle yorumlanmış.	Yorum var, gerekçe zayıf.	Yorum yok.
Sunum ve iş birliği	Herkes görev almış, sunum anlaşılır ve süreye uygun.	Görev dağılımı dengesiz.	Sunum yapılmamış.

Tuzağa düşme!

Yanılgı avı: Küresel sorunlar ve ülkemizin rolü

- ✗ "Küresel sorunlar yalnızca uzak ülkeleri ilgilendirir." → ✓ Savaş, göç ve iklim krizinin etkileri sınırları aşarak bizi de etkiler.
- ✗ "Arabuluculuk, taraflardan birinin yanında yer almaktır." → ✓ Arabulucu tarafları bir araya getirip barışçıl çözüm bulmalarına yardım eder.
- ✗ "Göçmen ile mülteci aynı şeydir." → ✓ Mülteci, yurdunda can güvenliği kalmadığı için başka bir ülkeye sığınan kişidir. İş ya da eğitim için yer değiştiren biri ise göçmendir. Her göçmen mülteci değildir.
- ✗ "İklim krizinin çözümü yalnızca devletlerin işidir." → ✓ Devletlerin yanında her birey enerji ve su tasarrufu, sıfır atık gibi davranışlarla katkı verebilir.

✓ Ne öğrendik?

1. Arabuluculuğun barışa katkısını bir örnekle açıklayınız.

2. AFAD, Türk Kızılay ve TİKA'nın çalışma alanlarından birer örnek yazınız.

3 “30 Mart Uluslararası Sıfır Atık Günü” ülkemizin hangi küresel soruna yönelik girişimiyle ilgilidir?

4 Aşağıdakilerden hangisi ülkemizin göç ve mülteciler sorununa yönelik uygulamalarından biridir?

A) 2053 net sıfır emisyon hedefini açıklaması
B) Sığınmacı çocukların okula gitmesini sağlaması
C) Millî Ağaçlandırma Günü’nde fidan dikmesi
D) Tahıl koridoru anlaşmasına arabuluculuk yapması

5 “Yurtta sulh, cihanda sulh.” ilkesi ile ülkemizin insani yardım çalışmaları arasında nasıl bir bağ vardır? Yorumlayınız.

Notlarım

Konu Testi

✓ Ne öğrendik?

Aşağıdaki soruları dikkatle okuyunuz. Her sorunun doğru seçeneğini işaretleyiniz.

1. Sınıfta sorunlar "bölgesel" ve "küresel" diye iki gruba ayrılıyor. Aşağıdakilerden hangisi küresel sorun grubuna yazılmalıdır?
   A) İki komşu ülke arasındaki sınır anlaşmazlığı
   B) Bütün kıtaları etkileyen iklim krizi
   C) Bir ilçedeki trafik yoğunluğu
   D) Bir köydeki içme suyu arızası

2. Anlaşmazlık içindeki iki ülkenin temsilcileri, üçüncü bir ülkenin daveti üzerine aynı masada buluşuyor ve barışçıl bir çözüm için görüşüyor. Davet eden ülkenin üstlendiği bu rol aşağıdakilerden hangisidir?
   A) İnsani yardım
   B) Göç yönetimi
   C) Arabuluculuk
   D) Sıfır atık

3. Depremden etkilenen bir ülkeye ülkemizden arama kurtarma ekipleri, çadır ve gıda gönderiliyor. Bu durum ülkemizin dış politikasının hangi özelliğini gösterir?
   A) İnsanı merkeze alan, yardımsever bir anlayış
   B) Yalnızca kendi sınırlarıyla ilgilenen bir anlayış
   C) Sorunlar büyüdükten sonra harekete geçen bir anlayış
   D) Ortak sorunlarda iş birliğinden kaçınan bir anlayış

4. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizin küresel iklim krizine karşı attığı adımlardan biridir?
   A) Fosil yakıt kullanımını artırma hedefi
   B) Geri dönüşüm çalışmalarını durdurma kararı
   C) 2053 net sıfır emisyon hedefi
   D) Ağaçlandırma günlerini kaldırma kararı

5. Savaş nedeniyle ülkesinden ayrılmak zorunda kalan bir aile mahallemize taşınıyor ve çocukları okulumuza kayıt oluyor. Empatiyle davranan bir öğrencinin yapacağı en uygun davranış aşağıdakilerden hangisidir?
   A) Yeni arkadaşını okul ve mahalle hakkında bilgilendirmek
   B) Dilini bilmediği için yeni arkadaşıyla hiç konuşmamak
   C) Yeni arkadaşını sınıf etkinliklerinin dışında bırakmak
   D) Yeni arkadaşının geldiği ülke hakkında şaka yapmak

6 Bir öğrenci ülkemizin çalışmalarını sorun türlerine göre sınıflandırıyor. Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

A) Küresel iklim krizi: Tahıl koridoru anlaşması
B) Savaş ve çatışmalar: Sıfır Atık çalışmaları
C) Afetler ve kıtlık: Paris Anlaşması'nı onaylama
D) Göç ve mülteciler: Sığınmacılara eğitim ve sağlık hizmeti

KENDİME NOT

Bu konuda	Evet	Kısmen	Henüz değil
Bölgesel ve küresel sorunları örneklerle ayırt edebiliyorum.			
Girişimci ve insani dış politika anlayışını açıklayabiliyorum.			
Ülkemizin çalışmalarını sorun türlerine göre sınıflandırabiliyorum.			
Ülkemizin rolünü gerekçeleriyle yorumlayabiliyorum.			
Küresel sorunların çözümüne katkı verecek davranışlar sergiliyorum.			

Notlarım

Cevap Anahtarı

Ön Değerlendirme

1. **Y.** Küresel sorunlar tek bir ülkede kalmaz, birçok ülkeyi ve insanlığı birlikte etkiler.
2. **D.** İklim değişikliğinin etkileri sınır tanımaz, bütün dünyayı ilgilendirir.
3. **D.** Can güvenliği tehlikeye girdiği için başka ülkeye sığınan kişiye mülteci denir.
4. **Y.** Bir ülke, sorunun doğrudan tarafı olmasa da tarafları bir araya getirerek arabuluculuk yapabilir.
5. **Y.** Devletlerin yanında yardım kuruluşları ve gönüllüler de insani yardım yapar.

1. Bölgesel ve Küresel Sorunlar

1. Bölgesel sorun belirli bir bölgedeki ülkeleri etkiler (ör. bir bölgedeki iki ülke arasındaki su anlaşmazlığı). Küresel sorun bütün dünyayı etkiler (ör. iklim krizi).
2. Savaş insanların can güvenliğini ortadan kaldırır; insanlar güvenli yerlere göç etmek zorunda kalır.
3. **C.** Sıcaklık artışı bütün dünyayı etkiler. Diğerleri yerel sorunlardır.

2. Sorunların Çözümünde Ülkemizin Rolü

1. Sorunlar büyümeden harekete geçen ve kararlarında insanı merkeze alan dış politika anlayışıdır.
2. Savaş nedeniyle duran tahıl gemileri yeniden yola çıkmış, milyonlarca ton tahıl dünyaya ulaşmış ve birçok ülkede gıda sıkıntısının büyümesi önlenmeye çalışılmıştır.
3. Örnek: Paris Anlaşması'nı onaylaması ve 2053 net sıfır emisyon hedefi; Sıfır Atık çalışmaları; ağaçlandırma.

3. Ülkemizin Rolünü Yorumlayalım

1. Örnek: Ülkemizin arabuluculuğuyla İstanbul'da imzalanan tahıl koridoru anlaşması, savaşın sürdüğü bir dönemde gıda taşımacılığının yeniden başlamasını sağladı.
2. AFAD: başka ülkelerdeki depremlerde arama kurtarma. Türk Kızılay: afet bölgelerinde gıda ve barınma. TİKA: okul, hastane ve su kuyusu projeleri.
3. Küresel iklim krizi ve çevre sorunlarına yönelik Sıfır Atık girişimiyle.
4. **B.** A ve C iklim krizine, D savaş ve gıda sorununa yöneliktir.
5. Örnek: İlke, ülkenin huzurunun dünyanın huzuruna bağlı olduğunu anlatır. İnsani yardım, zor durumdaki insanların acısını azaltarak dünya barışına katkı verir.

Konu Testi

1. **B.** İklim krizi tek bir ülkenin ya da bölgenin sınırları içinde kalmaz, bütün insanlığı etkiler. Sınır anlaşmazlığı bölgesel bir sorundur; trafik ve su arızası yerel sorunlardır.
2. **C.** Anlaşmazlık içindeki tarafları bir araya getirip barışçıl çözüm bulmalarına yardım etmeye arabuluculuk denir.
3. **A.** İhtiyaç sahiplerine yardım etmek, kararlarında insanı merkeze alan girişimci ve insani dış politikanın bir göstergesidir.
4. **C.** Ülkemiz 2021'de Paris İklim Anlaşması'nı onaylamış ve 2053 net sıfır emisyon hedefini açıklamıştır. Öteki seçenekler iklim krizini derinleştirir.
5. **A.** Empati, kendimizi başkasının yerine koymaktır. Yeni bir ülkeye gelen arkadaşımıza yardım etmek, onu yalnız bırakmamak en uygun davranıştır.
6. **D.** Ülkemiz sığınmacılara barınma, sağlık ve eğitim hizmeti sunar. Tahıl koridoru savaş ve çatışmalarla, Sıfır Atık ve Paris Anlaşması iklim kriziyle ilgilidir.

Notlarım